

LINNADE INTEGREERITUD SÄÄSTEV ARENG

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA 2014–2020

Euroopa Liidu Nõukogu kiitis 2013. aasta detsembris ametlikult heaks uued eeskirjad ja õigusaktid, mis kehtivad ELi ühtekuuluvuspoliitika järgmisele investeeringule aastateks 2014–2020.

See infoleht on üks mitmest omataolisest ja toob esile uue lähenemise põhielemendid.

Sisukord

Mida on mõeldud linnade integreeritud säästva arengu all?

Mis on eesmärk?

Mida hõlmab uus lähenemine?

Mis on erinev võrreldes aastatega 2007–2013?

Millised on praktilised mõjud?

Mida on mõeldud linnade integreeritud säästva arengu all? [↑ Üles](#)

Linnades on inimtegevus ja -suhtlus ruumiliselt kontsentreeritud. Linnad on Euroopa majanduse edasiviiv jõud, kuna need pakuvad töökohti ja teenuseid, ning neid võib pidada loovuse ja innovatsiooni katalüsaatoriteks kogu Euroopa Liidus. Ligikaudu 70% ELi kodanikest elab linnapiirkonnas ja need piirkonnad annavad rohkem kui kaks kolmandikku ELi SKPst. Kuid on ka paiku, kus püsivad probleemid, nagu töötus, eraldatus ja vaesus ning karm keskkondlik surve, on tõsisemad kui mujal. Linnapiirkondade suhtes rakendatavad põhimõtted on seetõttu ELis tervikuna laiemas tähendusega.

Saab üha selgemaks, et mitmesugused linnapiirkonna ees seisvad väljakutsed – nii majandus- ja keskkonnaalased, kliimaatilised, sotsiaalsed kui ka demograafilised – on omavahel põimunud ning linnaarenduses on võimalik saavutada edu ainult integreeritud lähenemisega. Sellepärast tuleks linnakeskkonna füüsilist uuendamist puudutavaid meetmeid kombineerida meetmetega, mis edendavad haridust, majanduse arendamist, sotsiaalset kaasatust ja keskkonnakaitset. Tugeva partnerluse loomine kohalike kodanike, kodanikuühiskonna, kohaliku majanduse ja mitmesuguste valitsuse tasandite vahel on edu saavutamiseks võtmetähtsusega. Võimaluste ja kohaliku pädevuse kombineerimine on ühiste lahenduste kindlakstegemiseks ning aktsepteeritavate ja säästvate tulemuste saavutamiseks ülioluline.

Niisugune lähenemine on just praegu eriti tähtis, arvestades väljakutsete tõsidust, millega Euroopa linnad silmitsi seisavad. Need väljakutsed ulatuvad teatud demograafilistest muutustest majandusliku stagnatsiooni tagajärgedeni töökohtade loomise ja teenuste pakkumise seisukohast ning kliimamuutuse mõjuni. Neile väljakutsetele efektiivsete vastuste leidmine on ülitähtis, et saavutada nutikas, jätkusuutlik ja kaasav ühiskond, mida näeb ette Euroopa 2020. aasta strateegia.

Mis on eesmärk? [↑ Üles](#)

Ühtekuuluvuspoliitika eesmärk aastatel 2014–2020 on toetada integreeritud strateegiaid, et parandada linnade säästvat arengut nende vastupanuvõime tugevdamiseks ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toel tehtud investeeringute vahelise sünergia tagamiseks.

Mida hõlmab uus lähenemine? [↑ Üles](#)

Terviklikuma lähenemisega integreeritud linnaarengu strateegiad

Peamise põhimõttena peaks Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) toetama jätkusuutlikku linnaarendust integreeritud strateegiate kaudu, mis tegelevad linnapiirkondade majanduslike, keskkonnan ja kliimaalaste, sotsiaalsete ning demograafiliste väljakutsetega (ERFi määruse artikkel 7). Sellel põhimõttel on kaks poolt: see näitab, et ressursid tuleb suunata integreeritud moel kindlate linna-probleemide sihtvaldkondadesse, ning samal ajal ka seda, et ERFi rahastatud linnaarengu projektid tuleks integreerida programmide laiemate eesmärkidega. ELi liikmesriigid peaksid püüdma kasutada Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) kõrvuti ERFIGa, toetades tööhõive, hariduse, sotsiaalse kaasatuse ja institutsioonide suutlikkusega seotud meetmeid, mis on välja töötatud ja mida rakendatakse integreeritud strateegiate raames.

Tugevam keskendumine linnaarendusele kavandamise tasandil

Partnerluslepingud ja rakenduskavad peaksid sätestama korra, mis tagab integreeritud lähenemisviisi ELi struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisele linnapiirkondade jätkusuutlikuks arendamiseks territoriaalse arengu laiemas kontekstis. Samuti eeldab komisjon, et see linnaarenduse lähenemisviis on tihedalt seotud integreeritud lähenemisviisiga, mis tegeleb kõige vaesemate geograafiliste piirkondade või suurima diskrimineerimise või tõrjutuse ohuga seotud sihtrühmade vajadustega, nagu sätestavad partnerlusleping ja rakenduskavad.

Linnaprobleemide lahendamist lihtsustavad investeerimisprioriteedid

Mitmel ELi struktuuri- ja investeerimisfondide toetataval temaatilisel eesmärgil on linnaspetsiifilised investeerimisprioriteedid, nt madala CO₂-heite strateegiatega propageerimine linnapiirkondades, linnakeskkonna parandamine, sh mahajäetud tööstusalade uuendamine ja õhusaaste vähendamine, jätkusuutliku liikumise propageerimine linnas ning sotsiaalse kaasamise propageerimine halval järjel linnapiirkondade füüsilise, majandusliku ja sotsiaalse uuendamise toetamise kaudu (loetletud ERFi määruse artiklis 5). Investeerimisprioriteedid võib liita linnapiirkonna integreeritud linnaarengu strateegiaga (ERFi määruse artikkel 7) ning täiendada neid ESFi investeerimisprioriteetide raames ESFi toetatavate meetmetega (ESFi määruse artikkel 3).

Paremad vahendid integreeritud meetmete rakendamiseks

- » Integreeritud territoriaalne investeering (ITI) on uus vahend, mis aitab hankida rahastamist korraga ühe või enama mitmemõõtmeliseks ja valdkondadeüleseks sekkumiseks kavandatud tegevusprogrammi mitmest prioriteetsest suunast. ITI võib olla ideaalne vahend integreeritud meetmete toetamiseks linnapiirkondades, kuna see pakub võimalust kombineerida erinevate temaatiliste eesmärkidega seotud rahastamist, sh ERFi, ESFi ja Ühtekuuluvusfondi (ÜF) toetatavate prioriteetsete suundade ja tegevusprogrammide rahastamist (üldsätete määruse artikkel 36). Lisaks ITI-le võib rahalist toetust saada ka EAFRDst või EMKFist.
- » Kogukonna juhitava kohaliku arengu vahend aitab rakendada kohalikke alt-üles-arengustrateegiaid, mille on loonud ja mida on rakendanud kõikide sektorite kohalike huvidega esindajaid hõlmavad kohalikud tegevusrühmad. See on LEADERi lähenemise laiendus linnapiirkondadesse, mis soosib kogukonna omandit ja mitmetasandilist juhtimist. Kogukonna juhitud kohalik areng võimaldab rakendada vajaduspõhise suutlikkuse suurendamise tegevusi, tegeleda võrgundusega ja stimuleerida innovatsiooni juba naabruskonna tasandil, et kogukonnad saaksid oma potentsiaali täielikult ära kasutada (üldsätete määruse artiklid 32–35).

Rahalised vahendid

Liikmesriike julgustatakse linna säästva arengu toetamisel ulatuslikult rahalisi vahendeid kasutama. Rahalised vahendid on suure ulatusega ning katavad kõiki temaatilisi eesmärke ja investeringuprioriteete ning hõlmavad kõikvõimalikke toetusesaajaid, projekte ja meetmeid (üldsätete määruse artiklid 37–46).

Integreeritud jätkusuutliku linnaarenduse rahastamine

Vähemalt 5% igale liikmesriigile eraldatavatest ERFi vahenditest investeeritakse linnade säästva arengu jaoks mõeldud integreeritud strateegiatesse. Nende strateegiate rahastamiseks on mitu võimalust:

- uus integreeritud territoriaalse investeeringu (ITI) vahend,
- konkreetne rakenduskava,
- konkreetne prioriteetne suund (ERFi määruse artikli 7 punkt 2).

Linnade ametiasutuste suurem vastutus

Linnade säästva arengu strateegiate kasutamine nõuab juhtimise delegeerimist linnade ametiasutustele (ERFi määruse artikli 7 punkt 4 ja punkt 5). Delegeeritavate ülesannete hulk võib iga liikmesriigi institutsioonilise korralduse alusel erineda, kuid linnade ametiasutused vastutavad vähemalt tehtavate toimingute valimise eest. Iga liikmesriik on kohustatud sätestama partnerluslepingus nende linnapiirkondade valimise põhimõtted, kus linnade säästvaks arenguks ettenähtud integreeritud meetmeid rakendatakse, ning meetmete rakendamiseks mõeldud soovitusliku eraldise.

Innovaatilised linnameetmed

Linnade säästva arengu jaoks rakendatavate innovaatiliste meetmete toetamiseks on ette nähtud 330 miljonit eurot (nagu sätestab ERFi määruse artikkel 8). Need innovaatilised linnameetmed hõlmavad uuringuid ja katseprojekte, millega katsetatakse lähemate aastate jooksul tõenäoliselt suurenevate linnaga seotud probleemide uusi lahendusi.

Tugevdatud võrgundus

- » Komisjon loob linna arengu võrgustiku, kuhu kuuluvad linnade ametiasutused, mis saavad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest raha, mida tuleb kulutada kooskõlas ERFi artiklitega 7 ja 8 (ERFi määruse artikkel 9). Võrgustik täidab foorumi ülesannet ning selle abil suurendatakse ja jagatakse suutlikkust esimesena uusi tehnikaid kasutavate ja integreeritud investeeringutest osa saavate linnade vahel. Võrgustik ei ole rahastamisvahend, vaid linnade võimalus uute lähenemiste kohta tagasisidet jagada.
- » Euroopa territoriaalse koostöö (ETK) raames pakub linnade vahetus- ja õppeprogramm neile jätkuvalt võrkude kasutamise võimalusi, et jagada ja arendada häid linnaarenduse tavasid (ETK määruse 2014–2020 artikkel 2). Linnade ametiasutuste koostöö jätkub rahaliselt tugevdatud programmi URBACT III raames.

Mis on erinev võrreldes aastatega 2007–2013?

[↑ Üles](#)

Tugevdatud integreeritud lähenemisviis linnaprobleemide lahendamiseks

Linnade arengu põhimõtte oli aastatel 2007–2013 ainult üks valikuvõimalustest, aastatel 2014–2020 rakendatakse seda aga integreeritud meetmeid sätestavate strateegiate kaudu (ERFi määruse artikkel 7). ESFi määruse artikkel 12 täpsustab ka ESFi täiendavat panust vastavatesse strateegiatesse.

Funktsionaalsem lähenemine, mis võimaldab sekkumist õiges ulatuses

Kuna linnade säästva arengu meetmed sobivad ühtviisi hästi erinevatele linnadele ja linnapiirkondadele, võimaldab see liikmesriikide määratluse kohaselt rahastada integreeritud meetmeid alates naabruskonna või linnaosa tasandist kuni funktsionaalsete piirkondadeni, nagu linna regioonid, või isegi suurlinnad, hõlmates ka ümberkaudseid maapiirkondi.

Uute vahendite kasutuselevõtt integreeritud meetmete rakendamiseks

Uued ja paindlikumad vahendid, nagu integreeritud territoriaalse investeeingu (ITI) ja kogukonna juhitud kohaliku arengu vahend, toetavad integreeritud lähenemist linnade säästvale arengule ning lihtsustavad nii vahendeid kui ka osavõtlikkust hõlmavate mooduste kasutamist linnaarenduse strateegiatega rakendamiseks.

Rohkem vastutust ja võimalusi linnadele

Liikmesriigid saavad anda linnadele võimaluse kavandada ja rakendada täielikult integreeritud strateegiaid, mis kombineerivad erinevate prioriteetsete suundade ja tegevusprogrammide ressursse.

Meetmed, mida toetavad mitmed fondid, mitme fondi abil rahastatavad tegevusprogrammid ja ristfinantseerimine

Integreeritud linnaarengu strateegiatega rakendamist toetab võimalus kombineerida ERFi, ESFi ja ÜFi rahastatud meetmeid programmi või tegevuse tasandil. ERFi ja ESFi vaheline meetme osa ristfinantseerimine (kuni 10% iga tegevusprogrammi prioriteetse suuna kohta) jääb mitme fondi lähenemist täiendama (üldsätete määruse artikkel 98).

Millised on praktilised mõjud?

[↑ Üles](#)

Integreeritud linnade säästvast arengust on saanud 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika strateegilise raamistiku lahutamatu osa. See avaldab praktilist mõju mitmel juhtimistasemel, mis on seotud programmide ettevalmistamise ja rakendamisega.

- » **Linnade ametiasutused**, mida rahastatakse kooskõlas ERFi määruse artikliga 7, peavad looma integreeritud linnaarengu strateegiaid, mille abil on võimalik mitmesuguseid linnaga seotud probleeme lahendada. Nende vastutusala laieneb, kuna strateegia rakendamiseks tuleb juhtimist minimaalsel tasemel delegeerida. Integreeritud strateegiatega kujundamisel julgustatakse linnade ametiasutusi kasutama Euroopa jätkusuutlike linnade võrdlusraamistikku (RFSC), mis kujutab endast linnade abistamiseks mõeldud praktilist veebipõhist instrumenti.
- » **Liikmesriigid** on kohustatud esitama asjaomastes rakenduskavades põhjaliku territoriaalse analüüsi ning keskenduma rohkem linnale. Samuti peavad liikmesriigid sätestama korra mitme ülesande (vähemalt projekti valiku) delegeerimiseks nendele linnade ametiasutustele, mis on linnade säästva arengu strateegiatega seotud.
- » **Euroopa Komisjonil** on järgmised eesmärgid: suurem linnaarengu integreerimine, mille saavutamiseks analüüsitakse seda aspekti rakenduskavade hindamisel; suurem innovaatilisus uuenduslike meetmete algatuse kaudu; tugevdatud suutlikkuse suurendamine ja kogemuste jagamine linna arengu võrgustiku ja rahaliselt tugevdatud programmi URBACT III kaudu.

Lisateave

Muud ühtekuuluvuspoliitika aspektidega seotud infolehed:

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/publication/index_et.cfm

Üldine lisateave regionaalpoliitika kohta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_et.cfm